

בבית המשפט העליון

רע"א 3700/20

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקש: פלוני

נגד

המשיבים: 1. פלונית
2. פלונית
3. פלוני
4. פלוני
5. מגדל חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-
לוד בת"א 045287-08-16 שניתנה ביום 07.05.2020 על ידי
כבוד השופטת עירית כהן

בשם המבקש: עו"ד אייל פלשן ועו"ד אבי נחמיאס
בשם המשיבים 1-5: עו"ד יובל ראובינוף; עו"ד ד"ר קובי קפלנסקי

החלטה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטת ע'
כהן) בת"א 45287-08-16 מיום 7.5.2020, בה נתקבלה בקשת המשיבים 1-4 לפסול את
חוות דעתו של המומחה הפסיכיאטרי שמונה מטעם בית המשפט.

1. המבקש הגיש לבית המשפט המחוזי תביעה נגד המשיבים לפיצויים בגין נזקי
גוף. המבקש טען, בין היתר, כי פוטר שלא כדין וספג התנהלות משפילה ופוגענית,
שכללה צעקות והטחת אשמות כוזבות בדבר גניבה ומעילה, שנועדו לגרום לו לוותר על
זכויות המגיעות לו על פי דין.

2. לפי חוות דעת של פרופ' קוטלר, המומחה הפסיכיאטרי מטעם המבקש, נותרה
לו נכות בשיעור של 40%, ובתקופות שבהן היה מאושפז באשפוז יום – נכותו הנפשית
הזמנית עמדה על 70%. בחוות הדעת אבחן פרופ' קוטלר את המבקש כסובל מהפרעה

בתר-חבלתית (PTSD) וכי קיימת אפשרות שהאירועים העומדים בבסיס התביעה גרמו לרה-אקטיבציה של טראומות ילדות. בהמשך הגיש פרופ' קוטלר חוות דעת מעודכנת, בה העמיד את נכותו הקבועה של המבקש על 50% לנוכח החמרה במצבו הנפשי.

מנגד, המשיבים הגישו חוות דעת של פרופ' פלד כמומחה מטעמם, ולפיה אין קשר סיבתי בין נכותו של המבקש לאירועים הנטענים, שכן יש לשייך את הדיכאון ממנו סובל המבקש לאבחנה של הפרעת אישיות. לפי חוות הדעת, למבקש נכות נפשית בשיעור של 30%, מתוכם ניתן לייחס 5% לאירוע הנטען, עקב השפעת גורם הדחק על החמרת מצבו הבסיסי. בחוות דעת משלימה קבע המומחה כי הוא מתרשם מהתחזות (malingering) של המבקש כמרכיב עיקרי בתמונה הקלינית.

3. לנוכח הפערים בין חוות הדעת, הסכימו הצדדים על מינוי מומחה פסיכיאטרי מטעם בית המשפט, תוך שמירה על חוות הדעת שהוגשו מטעמם. בית משפט קמא מינה את פרופסור בלייך, שקבע כי המבקש סובל מהפרעת דחק פוסט טראומטית (PTSD) בעקבות האירועים, וכי נכותו הנפשית עומדת על 40% לצמיתות ועל 70% בכל תקופת אשפוזו המצטברת.

4. כשנה וחצי לאחר הגשת חוות דעתו של פרופ' בלייך, הגישו המשיבים 1-4 בקשה לפסול את חוות דעתו. הטעם לבקשה היה כי פרופ' בלייך מנהל את בית החולים שבו אושפז המבקש, וכי היה מעורב בטיפול במבקש בעת אשפוזו. בפרט, נטען כי פרופ' בלייך אישר שימוש בקנאביס רפואי עבור המבקש.

5. בית משפט קמא איפשר למשיבים להגיש לפרופ' בלייך שאלות הבהרה, ובהמשך קיבל את בקשת המשיבים 1-4 והורה על פסילת חוות דעתו של פרופ' בלייך. בית המשפט ציין כי מהתיק הרפואי של המבקש ומתשובותיו של פרופ' בלייך עולה כי הוא היה מודע לאבחנה הפסיכיאטרית של המבקש בעבר ואף אישר אותה. על רקע זה, נקבע כי יש לראות את פרופ' בלייך כמי שחיווה דעתו בעקיפין לגבי המבקש, וכי הרציונל של מניעת ניגוד העניינים, כמו גם הקפדה על מראית עין, מצדיקים את קבלת הבקשה, וזאת מבלי לפגוע במקצועיות המומחה ובתום לבו.

6. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור שלפניי. המבקש טוען, בין היתר, כי העובדה שפרופ' בלייך אישר את הבקשה לקבלת רישיון לשימוש בקנאביס רפואי עבור המבקש, הוזכרה במפורש כבר בכתב התביעה ובתחשיבי הנזק, וחרף זאת, המשיבים לא התנגדו למינויו כמומחה, אלא המתינו עד לקבלת תוצאות חוות דעתו, באופן העולה כדי

חוסר תום לב. עוד נטען כי אין לקבל את טענת באי כוח המשיבים כי גילו על מעורבותו של פרופ' בלייך רק במסגרת ההיערכות להגשת הראיות, שכן טענה זו לא נתמכה בתצהיר. לגופם של דברים, נטען כי האישור שנתן פרופ' בלייך לגבי השימוש בקנאביס רפואי, ניתן באופן חד פעמי בהתאם לנוהל פנימי של בית החולים; כי האישור המדובר אינו מעלה חשש לניגוד עניינים; וכי החלטת בית המשפט המחוזי מהווה הרחבה של הדין לגבי פסילת מומחה.

7. מנגד, המשיבים טוענים כי קביעתו של בית המשפט המחוזי היא קביעה שבעובדה שאין להתערב בה; כי די בכך שהמומחה יעץ עצה או חיווה דעתו לגבי המבקש כדי להביא לפסילתו; כי פרופ' בלייך אישר כי עניינו של המבקש הוצג לו בטרם חתם על האישור הרפואי; כי לפי נוהלי משרד הבריאות, האבחנה הנפשית היחידה שבגינה ניתן לאשר שימוש בקנאביס רפואי היא PTSD; וכי והאישור שנתן פרופ' בלייך מהווה חיווי דעה בעניינו של המבקש. עוד נטען לחוסר תום לב מצד המבקש, שנמנע מלגלות לבית המשפט או למשיבים על מעורבותו הקודמת של פרופ' בלייך בעניינו. כן טוענים המשיבים כי הגישו את הבקשה בשלב מאוחר בתום לב, ומכל מקום אין בכך כדי להכשיר את חוות הדעת.

8. לאחר עיון בהחלטת בית המשפט המחוזי ובכתבי הטענות על נספחיהם, איני רואה להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

תקנה 126 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 קובעת כדלקמן:

מומחה שיעץ עצה

126. מומחה שיעץ עצה או חיווה דעתו לאדם בענין שבתחום מומחיותו, לא יוזמן מטעם בית המשפט כמומחה באותו ענין כשאותו אדם צד בו.

כפי שהוסבר בפסיקה, מטרתה של תקנה זו למנוע מצב של ניגוד עניינים מצדו של המומחה אל מול בעל הדין שלגביו הוא מתבקש לחוות דעתו. עוד הוסבר כי לאור לשונה החד משמעית של התקנה, הנוקטת לשון "לא יוזמן", יש לפרשה באופן רחב, במובן זה שפסילתו של המומחה היא גורפת ואינה תלויה בהוכחת חשש ממשי לניגוד עניינים או משוא פנים (ראו: רע"א 4072/06 כהן הירשפלד בע"מ נ' אלחטיב, פסקאות 3-4 (20.2.2007) (להלן: עניין הירשפלד); רע"א 10895/08 גולן נ' דלאל, פסקאות ח'-ט' (23.4.2009); רע"א 8335/10 יקירביץ נ' תרימה מוצרי רפואה ישראלים בע"מ, פסקה 5 (25.1.2011) (להלן: עניין יקירביץ)).

9. השאלה הצריכה לענייננו היא אם יש לראות באישור שנתן פרופ' בלייך משום "ייעוץ עצה" או "חיווי דעה" הנכנסים בגדרה של תקנה 126. לטעמי, בנסיבות המקרה דנן יש להשיב על שאלה זו בחיוב.

במענה לשאלות ההבהרה, פרופ' בלייך הסביר כי מדובר באישור הניתן על פי נוהל פנימי של בית החולים, שמטרתו לבצע פיקוח מוגבר על המלצות לקנאביס רפואי למטופלים. עוד ציין פרופ' בלייך כי מעולם לא טיפל במבקש ופגש אותו לראשונה בעת בדיקתו לצורך הכנת חוות הדעת. לא אכחד כי אילו הסברים אלו היו עומדים לבדם, ואילו הייתי מקבל את טענת המבקש כי האישור המדובר אינו אלא "אישור פורמאלי", הכף היתה נוטה לעבר המסקנה כי אין מדובר בחיווי דעה.

ברם, לא אלו פני הדברים. כפי שהסביר פרופ' בלייך, האישור הנ"ל ניתן על ידו לאחר שהרופאה האחראית הגיעה למשרדו והציגה בפניו את האינדיקציות המצדיקות מתן קנאביס רפואי למבקש. בנוסף, המשיבים טענו (והדבר לא נסתר) כי לפי נוהלי משרד הבריאות בתקופה הרלוונטית, ההתוויה הרפואית היחידה בתחום הפסיכיאטרי לשימוש בקנאביס היא בגין הפרעת דחק בתר-חבלתית (PTSD). מכאן, שבמתן האישור על ידי פרופ' בלייך, הוא לכאורה הסכים עם האבחנה של המבקש כמי שלוקה ב-PTSD. דברים אלו עולים בקנה אחד עם האמור בגיליון סיכום האשפוז של המבקש, שם נכתב כי –

"הוחל שימוש בקנאביס רפואי בהתוויה של PTSD – מ-17.12.14 לאחר פניה של ד"ר אבני למשרד הבריאות בזמן אשפוזו, באישור מנהל ביה"ח פרופ' בלייך, וקבלת האישור המתאים";

וכן –

"מדובר בגבר בן 43 שאובחן כסובל מהפרעת דחק בתר-חבלתית כרונית [...] לאחר התייעצות עם פרופ' בלייך מנהל בית החולים הומלץ באשפוז ואושר טיפול בקנאביס רפואי עם הקלה חלקית".

מצב זה מעורר קושי, שכן כפי שציין בית משפט קמא, המחלוקת בין המומחים במקרה דנן נוגעת לא רק לשיעור הנכות ממנה סובל המבקש, אלא לעצם האבחנה בדבר מקור מצבו הנפשי של המבקש – אם הפרעת אישיות או PTSD. בנסיבות אלו, מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי יש לראות באישור האמור משום חיווי דעה לגבי מצבו של המבקש, ולו בעקיפין, הגיונה עמה ואיני רואה להתערב בה.

10. באשר לטענות ההדדיות בדבר חוסר תום לב והטענה לשיהוי בהגשת בקשת הפסילה, אומר בקצרה כי הפסיקה הכירה בתחולתה של תקנה 126 גם כאשר בקשת הפסילה הועלתה לאחר שהוגשה חוות דעתו של המומחה, ואף בנסיבות בהן עולה הדבר כדי חוסר תום לב (עניין הירשפלד בפסקה 4; עניין יקירביץ, שם). בית המשפט המחוזי ציין כי ידון בשאלת ההוצאות בגין הבקשה במסגרת פסק הדין, ככל שיידרש לכך, ואיני רואה להביע כל עמדה בעניין זה.

לבסוף, לא למותר לציין כי אין באמור כדי להטיל כל דופי בתום לבו ומקצועיותו של פרופ' בלייך, ואף בית המשפט המחוזי הבהיר זאת בהחלטתו.

11. אי לכך, הבקשה נדחית. המבקש ישא בהוצאות המשיבים בסך 4,000 ₪.

ניתנה היום, י"ב באב התש"פ (2.8.2020).

ש ו פ ט